

Nr 11

Utlåtande i anledning av väckt motion om slopande av kravet på särskild ursprungsmärkning beträffande varor framställda i nordiskt land.

Tredje lagutskottet har behandlat en inom riksdagens andra kammare väckt och till lagutskott hänvisad motion, nr 721, av fröken *Elmén* och herr *Nihlfors*.

I motionen hemställes "att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om förslag till en sådan uppmjukning av reglerna i lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsmärkning, att varor framställda i nordiskt land kan införas till Sverige utan särskild ursprungsmärkning".

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Gällande bestämmelser m. m.

Lagen den 4 juni 1913 angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning har tillkommit i ändamål att till skydd för såväl inhemsk industri och handel som den köpande allmänheten förhindra användning av svenska ursprungsbeteckningar på utländska handelsvaror och utgör egentligen ett led i lagstiftningen om illojal konkurrens. I 1 § stadgas, att vara, varå finns anbragt beteckning, som ger varan sken av att ha frambragts eller tillverkats i Sverige, icke får från utrikes ort hit till riket införas för försäljning. Från förbudet stadgas undantag för de fall, då det ådagaläggs, att varan verkligen är frambragt eller tillverkad i Sverige och förut blivit utförd ur riket, då den åsatta beteckningen enligt handelsbruk endast tjänar att utmärka varans art (generisk beteckning), eller då, jämte den svenska ursprungsbeteckningen, å varan finns på tydligt, lätt i ögonen fallande och varaktigt sätt angivet, att varan är av utländskt ursprung. Då vara, som enligt vad sålunda föreskrivits icke får införas, ankommer till riket, skall varan vid införseln tas i beslag av tullpersonalen samt avlämnas till närmaste tullförvaltning för förvaring. Över beslaget skall upprättas rapport. Det verkställda beslaget skall av tullförvaltningen skyndsamt underställas generaltullstyrelsens prövning, varvid tullförvaltningen skall överlämna rapporten över beslaget ävensom avge yttrande i anslutning till lagens bestämmelser angående oskadliggörande av den oriktiga ursprungsbeteckningen. Innan målet av styrelsen prövas, skall varuägaren och befattningshavare, som styrelsen förordnar, beredas tillfälle att yttra

Bihang till riksdagens protokoll 1966. 9 saml. 3 avd. Nr 11

sig. Finner styrelsen beslaget icke vara lagligen grundat, skall detsamma av styrelsen upphävas. Om beslaget prövas vara lagligen grundat och den oriktiga ursprungsbeteckningen icke kan utplånas eller varan förses med beteckning, som anger dess utländska ursprung, utan att varan därigenom i sin helhet förstöres eller förlorar allt värde såsom handelsvara, skall densamma av styrelsen förklaras förbruten. Föreligger icke hinder mot den oriktiga beteckningens utplånande eller varans förseende med beteckning om dess utländska ursprung, har styrelsen att förelägga varuägaren att inom viss tid under tillsyn av tullpersonal oskadliggöra den oriktiga beteckningen. Därjämte skall styrelsen förplikta varuägaren, såframt det icke visas att varan blivit obehörigen märkt mot ägarens förbud, att erlægga en straffavgift motsvarande tio procent av varans värde, dock ej under tio eller över femhundra kronor för allt med samma lägenhet ankommet gods. Ställer sig varuägaren icke till efterrättelse vad som förelägges honom med avseende å den oriktiga ursprungsbeteckningens oskadliggörande, skall varan förklaras förbruten. Vid underlåtenhet att erlægga straffavgift inträder däremot ej konfiskationspåföljd. I stället skall vad som gäller om uttagande av ogulden tullavgift vinna tillämpning.

I lagen den 9 oktober 1914 angående förbud i vissa fall mot varors förseende med oriktig ursprungsbeteckning och saluhållande av oriktigt märkta varor stadgas straff bl. a. för den, som här i riket å utländsk vara, avsedd för försäljning, eller å emballage däri dylik vara skall saluhållas, i avsikt att vilseleda i fråga om varans ursprung anbringar beteckning, som ger varan sken av att ha frambragts eller tillverkats i Sverige.

Pågående utredning m. m.

Frånsett ändringar åren 1914 och 1930 av den bestämmelse i lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning, som riktar sig mot illojalt användande av oriktig *utländsk* ursprungsbeteckning samt vissa smärre jämkningar år 1960, har lagen icke blivit föremål för ändringar sedan dess tillkomst 1913.

Med stöd av Kungl. Maj:t bemyndigande tillkallade *chefen för finansdepartementet* den 23 april 1956 *särskild utredningsman* med uppdrag att utarbeta förslag till ny lagstiftning rörande straff för olovlig införsel och utförsel av varor. Till utredningen överlämnades den 1 juni 1956 en av Skånes handelskammare gjord framställning om viss ändring i lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning.

Utredningen avgav 1959 *betänkande med förslag till lag om straff för varusmuggling m. m.* (SOU 1959: 24). Vid betänkandet var såsom bilaga fogad en av utredningens expert upprättad *promemoria* med förslag till lag om ändring av lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning. I promemorian framhölls, att de lagstiftningsfrågor, som sammanhänge med behovet av skydd mot illojal användning av ursprungsbeteckningar

å handelsvaror, förvisso icke erhållit någon tillfredsställande lösning genom vår i ämnet gällande lagstiftning samt att tungt vägande anmärkningar riktats mot denna. Med hänsyn till den redogörelse som lämnats i promemorian underströks, att det torde framstå som ett oavvisligt krav, att bland annat lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning underkastades en allmän översyn. I avbidan på en mera genomgripande omarbetning av lagen föreslogs, att straffavgiften omedelbart borttogs ur lagen. Till detta förslag anslöt sig utredningen.

I *proposition nr 115 till 1960 års riksdag* framlades förslag till lag om straff för varusmuggling m. m. Propositionen innefattade beträffande lagen angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning endast förslag till ändringar av formell natur. Vid behandlingen av förslaget i *lagrådet* framhöll detta, att sistnämnda lag var i behov av saklig omarbetning. I *propositionen* uttalades, att med hänsyn till det samband som det i ovannämnda promemoria framlagda förslaget hade med den pågående utredningen om varumärkes- och firmalagstiftningen det torde tills vidare böra anstå med åtgärder i anledning av förslaget.

Genom beslut den 25 mars 1960 förordnade Kungl. Maj:t, att promemorian jämte däröver avgivna yttranden skulle överlämnas till *varumärkes- och firmautredningen* för att tagas i övervägande vid fullgörandet av dess utredningsuppdrag.

Chefen för justitiedepartementet beslöt därefter den 31 mars samma år att utredningen i fortsättningen skulle arbeta som två skilda kommittéer, den ena för revision av firmalagstiftningen och den andra för revision av lagstiftningen mot illojal konkurrens. Den sistnämnda kommittén har antagit namnet *utredningen om illojal konkurrens*.

Enligt uppgift i årets riksdagsberättelse beräknas utredningen om illojal konkurrens slutföra sitt arbete under år 1966.

Motionen

I motionen anförts att bestämmelsen i 1 § i 1913 års lag i praktiken innebär att samtliga importerade varor, som är försedda med varumärke, måste vara försedda med ordet "Import" eller liknande. Bestämmelsen måste enligt motionärernas mening betraktas som i många stycken föråldrad. Alldeles särskilt anses detta gälla i fråga om den internordiska handeln, vilken nu expanderar mycket snabbt. Motionärerna anför att det normalt inte finns något behov för konsumenten att känna till om en vara är framställd i det ena eller det andra av våra nordiska länder. Vid serietillverkning innebär det oftast en fördyring att åsätta det för Sverige avsedda varupartiet en speciell märkning, som ej erfordras beträffande övriga delar av samma tillverkning. Denna merkostnad får ytterst den svenske konsumenten betala utan att själv erhålla någon egentlig valuta för denna extra utgift.

Utskottet

I 1913 års lag angående förbud mot införsel till riket av varor med oriktig ursprungsbeteckning stadgas att vara, på vilken finns anbragt beteckning, som ger varan sken av att ha frambragts eller tillverkats i Sverige, inte får införas från utrikes ort hit till riket för försäljning. Från förbudet stadgas undantag bl. a. för det fall att på varan, jämte den svenska varubeteckningen, finns på visst sätt angivet att varan är av utländskt ursprung.

I motionen anförts att bestämmelserna måste anses föråldrade särskilt såvitt avser den internordiska handeln och anhålles att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om sådan ändring av lagen att varor framställda i nordiskt land kan införas i Sverige utan särskild ursprungsmärkning.

Som framgår av den inledande redogörelsen har det i flera sammanhang framhållits att 1913 års lag är i behov av saklig omarbetning. En översyn av lagen sker även inom utredningen om illojal konkurrens. Den av motionärerna aktualiserade frågan torde komma att övervägas i samband härmed. Utredningen räknar med att slutföra sitt arbete under år 1966. Utskottet anser med hänsyn härtill att någon riksdagens åtgärd icke är påkallad i anledning av motionen.

Utskottet får således hemställa,

att förevarande motion, II: 721, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Alexanderson, Svante Kristiansson, Ebbe Ohlsson, Erik Jansson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson, Herbert Larsson och Wirmark;

från andra kammaren: herrar Nyberg, Grebäck, Hedin, Svenning, Hamrin i Kalmar, fröken Anderson i Lerum, fru Ekroth och herr Hammarberg.